

██████████ Törvényszék

Az ügy száma: ██████████

A felperes: ██████████

A felperes képviselője: ██████████

Az I. rendű alperes: ██████████

Az I. rendű alperes képviselője: ██████████

A II. rendű alperes: ██████████

A II. rendű alperes képviselője: ██████████

A felperesi érdekelt: ██████████

A felperesi érdekelt képviselője: ██████████

A per tárgya: ██████████

██████████ eljáró ügyvéd: dr. Győző Gábor)

Budapest Főváros Kormányhivatal
(1052 Budapest, Váci u. 62-64.)

██████████ kamarai jogtanácsos

Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala
(1013 Budapest, Attila út 12.)

██████████ kamarai jogtanácsos

██████████ eljáró ügyvéd: dr. Győző Gábor)

gyámhatósági ügyben indult közigazgatási jogvita

Í T É L E T

A bíróság az I. rendű alperes 2022. február 7. napján kelt ██████████ számú végzését, illetve a II. rendű alperes 2022. február 2. napján kelt ██████████ számú határozatát megsemmisíti, és az I. rendű alperest új eljárásra kötelezi.

A bíróság kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül külön-külön fizessenek meg a felperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) Ft perköltséget.

A tárgyi illetékeljegyzés folytán le nem rótt 60.000.- (hatvanezer) forint eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A per alapjául szolgáló tényállás

- [1] A II. rendű alperes 2019. január 18. napján kelt ██████████ számú határozatával (a továbbiakban: alkalmassági határozat) megállapította, hogy a felperes egy 0 és 3 év közötti egészséges vagy egészségi problémával küzdő gyermek örökbefogadására alkalmas. A felperes 2021. október 18. napján kelt kérelme és az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Örökbefogadási Szolgálatának (a továbbiakban: Szakszolgálat) javaslata alapján a II. rendű alperes 2021. november 2. napján kelt ██████████ számú határozatával (a továbbiakban: meghosszabbító határozat) meghosszabbította az alkalmassági határozat hatályát.

- [2] A felperes és a felperesi érdekelt kérelmére az I. rendű alperes 2022. február 1. napján eljárást indított a felperesi érdekelt 2022. január 29. napján született gyermeke, [REDACTED] (a továbbiakban: gyermek) felperes általi örökbefogadásának engedélyezése iránt. Az I. rendű alperes az eljárás megindulásának napján megkereste a II. rendű alperest az alkalmassági és a meghosszabbító határozat megküldése céljából.
- [3] A II. rendű alperes a következő nap, 2022. február 2. napján meghozta [REDACTED] számú határozatát (a továbbiakban: visszavonó határozat), amellyel a meghosszabbító határozatot hivatalból visszavonta. Indokolása szerint a meghosszabbításra irányuló eljárás során becsatolt iratok alapján nem hozhatta volna meg a határozatát, mivel a körülmények változatlanosságáról mindössze a felperes nyilatkozata és a Szakszolgálat által kiállított javaslat állt rendelkezésére, nem derült ki az iratokból, hogy a Szakszolgálat bármely módon meggyőződött volna javaslata megalapozottságáról, bizonyítási eljárás nem került lefolytatásra az ügyben. A fentiekre figyelemmel elkövetett súlyos eljárási hiba a döntést magát is befolyásolhatta, ezért az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 120. § -ában foglaltak alapján a jogszabálysértő döntés visszavonásának volt helye.
- [4] Az I. rendű alperes 2022. február 7. napján meghozott [REDACTED] számú végzésével (a továbbiakban: megszüntető végzés) megszüntette az örökbefogadás ügyében indult eljárást. Indokolása szerint a meghosszabbító határozat visszavonására figyelemmel a felperes nem rendelkezik alkalmasságát tanúsító határozattal, így az Ákr. 47. § (1) bekezdése alapján az eljárás megszüntetésének volt helye, annak okafogyottá válása miatt.

A kereset, a védírat, az érdekelti nyilatkozatok

- [5] A felperes mind a visszavonó határozattal, mind a megszüntető végzéssel szemben keresetlevelet terjesztett elő, kereseti kérelme mindkét döntés esetén elsődlegesen azok megsemmisítésére, másodlagosan a döntések megsemmisítése mellett az alperesek új eljárásra kötelezésére irányult. A megszüntető végzés kapcsán sérelmezte, hogy az annak alapjául szolgáló visszavonó határozat a végzés meghozatalának időpontjában még nem került a felperes részére kézbesítésre, így nem vált véglegessé, ezáltal joghatás kiváltására alkalmatlan volt. Előadta továbbá, hogy nem az eljárás megszüntetéséről, hanem a kérelem elutasításáról kellett volna döntenie az I. rendű alperesnek. Rámutatott továbbá, hogy indokolt lett volna az I. rendű alperesnek az eljárását felfüggesztenie, figyelemmel arra, hogy a visszavonó határozattal szemben jogorvoslat kezdeményezhető, amennyiben pedig a határozat megsemmisítésre kerül, a végzés jogalapja is megszűnik.
- [6] A felperes a visszavonó határozattal kapcsolatban sérelmezte, hogy a II. rendű alperes egyáltalán nem vizsgálta az Ákr. 120. § (2) bekezdésében foglalt azon feltételt, mely szerint a döntést nem lehet visszavonni, ha az jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogot sértene. Vitatta, hogy az alkalmassági határozat meghosszabbítása során ugyanolyan részletes tényfeltárással lenne szükség, mint az alkalmasság megállapítására irányuló eljárásban. Előadta, hogy tudomása szerint a jelen eljárásban követett eljárás a bevett gyakorlat a hosszabbítási eljárásokban, indítványozta, hogy a bíróság ezzel kapcsolatban nyilatkoztassa az alperest, álláspontja szerint jelen ügyben ugyanis diszkriminatív jogalkalmazás állapítható meg. A per első tárgyalásán előadta, hogy álláspontja szerint a hátrányos megkülönböztetés oka egyrészt

az volt, hogy egyedülálló személyként kívánt örökbefogadni, másrészt a szexuális irányultsága, bizonyítási indítványát nem tartotta fent.

- [7] Az I. rendű alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint jogszerűen döntött az eljárás megszüntetése mellett, figyelemmel arra, hogy az örökbefogadásra való alkalmasságot tanúsító hatályos határozat hiányában az örökbefogadás engedélyezésére nem kerülhet sor. Hangsúlyozta, hogy nem volt helye annak, hogy érdemben elutasítsa a felperes kérelmét, figyelemmel arra, hogy a II. rendű alperes nem állapította meg kifejezetten a felperes alkalmatlanságát, hanem újabb eljárást indított ezzel kapcsolatban. Azzal kapcsolatban, hogy döntését a visszavonó határozat véglegessé válása előtt hozta meg, arra hivatkozott, hogy hivatalos tudomása volt a visszavonó határozatról, ugyanakkor nyolc napon belül döntenie kellett a gyermek gondozásba történő kihelyezéséről, amire nem kerülhetett sor hatályos alkalmassági határozat hiányában. Álláspontja szerint – kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában – nem volt lehetőség az eljárás felfüggesztésére sem, az a körülmény, hogy a felperes utóbb keresetlevelet terjesztett elő a visszavonó határozattal szemben, a megszüntető végzés jogszerűségét nem érinti.
- [8] A II. rendű alperes a bíróság felhívása ellenére érdemi védiratot nem terjesztett elő, a felperes azonnali jogvédelem iránti kérelmére tett nyilatkozatában ugyanakkor akként nyilatkozott, hogy a kereset elutasítását kéri. Álláspontja szerint az örökbefogadás engedélyezésére nem került sor, ennél fogva a visszavonó határozat nem sértett jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat. Az alperesek jogi képviselője a per első tárgyalásán a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet rendelkezéseire hivatkozott, álláspontja szerint – miután ez a jogszabály nem tesz különbséget az alkalmasság megállapítása és az alkalmassági határozat hatályának meghosszabbítására irányuló eljárás között – a Szakszolgálatnak az alkalmassági határozat hatályának meghosszabbítására irányuló eljárás során is meg kellett volna küldeni a II. rendű alperes részére a jogszabályban előírt dokumentumokat, ami azonban elmaradt, így jogszerűen került sor a visszavonó határozat meghozatalára. Vitatta, hogy a felperessel szemben hátrányos megkülönböztetés történt volna, rámutatott, hogy mind az alkalmassági, mind a meghosszabbító határozat meghozatalára úgy került sor, hogy a II. rendű alperes tudomással bírt arról, hogy a felperes bejegyzett élettársi viszonyban él, tehát a szexuális irányultsága nem befolyásolta ezen döntéseket.
- [9] A felperesi érdekelt a per során – perbelépési szándékának kinyilvánításán túl – érdemi nyilatkozatot nem tett.

A bíróság döntése és annak jogi indokai

- [10] A kereset alapos.
- [11] A bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 2. § (4), valamint 85. § (1) és (2) bekezdései szerint a közigazgatási tevékenység jogszerűségét eltérő törvényi rendelkezés hiányában a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között, a vitatott közigazgatási cselekmény megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.

- [12] Az Ákr. 2. § (2) bekezdés b) pontja alapján a hatóság a hatásköre gyakorlása során a törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményét megtartva, indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül jár el.
- [13] Az Ákr. 6. § (3) bekezdése szerint az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell. A rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli.
- [14] Az Ákr. 120. § (2) bekezdése alapján törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a döntést a hatósági igazolványba és bizonyítványba felvett téves bejegyzés kivételével nem lehet módosítani vagy visszavonni, ha az jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogot sértene.
- [15] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 4:122. § (1) bekezdése alapján az örökbefogadásra való alkalmasságot – jogszabályban meghatározott előzetes eljárás és felkészítés lefolytatását követően – a gyámhatóság állapítja meg.
- [16] A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 39. § (8) bekezdése értelmében az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító határozat hatálya – a hatályvesztést megelőzően benyújtott kérelemre és a gyermekvédelmi szakszolgálat javaslatára – legfeljebb 1 évvel meghosszabbítható, amennyiben három éven belül nem kerül sor örökbefogadásra és azok a körülmények, amelyekre tekintettel az alkalmasságot megállapították, nem változtak. Ha a hatályvesztéskor folyamatban van az örökbefogadási eljárás, annak végleges döntéssel történő befejezéséig a határozat hatálya meghosszabbodik.
- [17] Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 8. § m) és t) pontjai értelmében közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt szexuális irányultsága, illetve egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- [18] Az Ebkvt. 19. § (1) bekezdése értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítene, hogy hátrány érte és a jogsértéskor rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik félnek kell azt bizonyítania, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.
- [19] A bíróság jelen perben elsődlegesen a visszavonó határozat jogszerűségét vizsgálta, ezen belül a felperesnek azon hivatkozását, mely szerint a visszavonó határozat jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogát sértette. A bíróság rögzíti, hogy bár a visszavonó határozat az irányadó jogszabályi rendelkezések között felsorolja az Ákr. 120. § (2) bekezdését, érdemi indokolást azzal kapcsolatban nem tartalmaz, a II. rendű alperes kizárólag a per folyamán hivatkozott arra, hogy az örökbefogadás engedélyezése hiányában a döntés nem sértett

jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat.

- [20] A bíróság alaptalannak találta a II. rendű alperes fenti hivatkozását. A bíróság rámutat, hogy a Ptk. és a Gyer. irányadó rendelkezései alapján az örökbefogadás engedélyezésével kapcsolatos eljárást – fő szabály szerint – megelőzi az örökbefogadás előtti eljárás, melynek során a gyámhatóság az örökbefogadó alkalmasságáról dönt. Magát az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást tehát kizárólag az kezdeményezheti, akinek az alkalmasságát a gyámhatóság már korábban megállapította. A bíróság hangsúlyozza, hogy a felperes az alkalmassági határozattal valóban nem szerzett jogot az örökbefogadás későbbi engedélyezéséhez, különösen nem egy konkrét gyermek örökbefogadásához, ahhoz azonban igen – és ezt a jogát gyakorolta is –, hogy az alkalmassági határozat hatálya alatt örökbefogadás engedélyezése iránti kérelmet terjesszen elő, amit az arra hatáskörrel rendelkező hatóság érdemben bíráljon el. A II. rendű alperes visszavonó határozata sértette a felperes ezen jogát, ezért a visszavonásra – az Ákr. 6. § (3) bekezdésében foglalt törvényes vélelemre is figyelemmel – kizárólag akkor kerülhetett volna sor, ha a felperes rosszhiszeműségét bizonyítja visszavonó határozatának meghozatala előtt, erre vonatkozóan azonban még állítást sem tett. A bíróság rámutat, hogy a visszavonó határozat indokaként megjelölt ok – a tényállás hiányos tisztázása – esetén nyilvánvaló, hogy a felperes érdekkörén kívül következett be, így annak vonatkozásában rosszhiszeműség sem állapítható meg.
- [21] Bár önmagában ez az indok is megalapozta a határozat jogszabálysértő voltát, a bíróság vizsgálta a felperesnek a hátrányos megkülönböztetésre való hivatkozását is. A bíróság rögzíti, hogy a visszavonó határozat és a megszüntető végzés meghozásával a felperest egyértelműen hátrány érte, illetve a közigazgatási iratok alapján azt is valószínűsítettnek találta, hogy a felperes azonos nemű személlyel él bejegyzett élettársi viszonyban. Az alperesek képviselője ezeket a körülményeket maga sem vitatta, arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperes a korábbi, a felperes számára kedvező döntések meghozatalakor is tudomással bírt a felperes szexuális irányultságáról, ennél fogva nem állapítható meg, hogy jelen eljárása során megsértette volna az egyenlő bánásmód követelményét.
- [22] A bíróság az alperesek védekezését alaptalannak találta. Nem vitatott, hogy a felperes alkalmasságának megállapítására irányuló eljárás során a II. rendű alperes számára kiderülhetett a felperes szexuális irányultsága, és őt ezen eljárásban – a bíróság rendelkezésére álló adatok alapján – nem érte emiatt megkülönböztetés. Ez a körülmény ugyanakkor nem bizonyítja azt, hogy a jelen per tárgyát képező eljárásban sem került sor diszkriminációra. A bíróság kiemeli, hogy sem a visszavonó határozat meghozatala előtt, sem az azt követően megindított megismételt eljárásban nem merült fel olyan körülmény, ami a felperes alkalmasságát megkérdőjelezte volna. Az alperesi képviselő maga is akként nyilatkozott, hogy az örökbefogadás engedélyezése 2020. márciusától tartozik az I. rendű alperes hatáskörébe, az elmúlt két év vonatkozásában nem tud olyan ügyről, amikor jelen ügyhöz hasonlóan az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során, kizárólag formai okokból került volna sor az alkalmassági határozat visszavonására. Az alperesek gyorsasága a bíróság álláspontja szerint szintén alátámasztja a visszavonó döntés diszkriminatív jellegét. A bíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a II. rendű alperes az őt terhelő bizonyítási teher ellenére nem bizonyította, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta. A bíróság a döntése során figyelemmel volt arra, hogy nem ismeretlen a hazai joggyakorlatban az örökbefogadási ügyekben a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés, az alapvető

jogok biztosa AJB-485/2017. számú jelentésében szintén egy olyan örökbefogadási ügyben folytatott le vizsgálatot, és állapított meg szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést, ahol – jelen per felpereséhez hasonlóan – egy azonos nemű személlyel élettársi viszonyban élő, örökbefogadni szándékozó személy volt a panaszos, akit szintén alkalmasnak nyilvánítottak az örökbefogadásra, majd – anélkül, hogy az alkalmasságával kapcsolatban új tény vagy körülmény merült volna fel – az örökbefogadás engedélyezése iránti kérelme elutasításra került.

- [23] Összefoglalva a fentieket, a bíróság a II. rendű alperes határozatát a felperes által megjelölt okokból jogszabálysértőnek találta, és azt megsemmisítette. Figyelemmel arra, hogy ezáltal az I. rendű alperes végzésének jogalapja is megszűnt, a bíróság – mellőzve az ezzel kapcsolatban előadott további esetleges jogsértések érdemi vizsgálatát – azt is megsemmisítette, és az I. rendű alperest új eljárásra kötelezte. Az I. rendű alperesnek a megismételt eljárása során az Ákr. alapelveinek – különös tekintettel az ügyféllel való együttműködés, a jóhiszeműség és az egyenlő bánásmód követelményére – messzemenően eleget téve kell eljárnia. Az I. rendű alperes nincsen elzárva attól, hogy a Gyer. 45. § (4) bekezdése alapján intézkedjen az alkalmasság felülvizsgálata iránt, de kizárólag akkor, ha már a felülvizsgálat kezdeményezésekor meg tudja jelölni azt a konkrét tény, körülményt, ami a felperes alkalmasságát kétségessé teszi. Szem előtt kell tartania, hogy – ahogyan ezt az alapvető jogok biztosa is megállapította fenti jelentésében – a gyermek legjobb érdekének védelmét szolgálja az a követelmény, hogy a szakmailag megfelelően előkészített, a jogszabályi követelményeknek megfelelő eljárásrendben kérelmezett örökbefogadási eljárást csak különösen indokolt esetben lehessen megakasztani.
- [24] A Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (3) bekezdése alapján a bíróság a perveztes alpereseket kötelezte a felperes perköltségének megfizetésére. A felperes felmerült perköltségként jogi képviselője munkadíját jelölte meg. A bíróság rögzíti, hogy a felperes megbízási szerződéssel vagy egyéb okirattal nem támasztotta alá a felmerült munkadíjat, így a bíróság az ügyvédi költséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján 50.000,- Ft + áfa összegben állapította meg mindkét alperes vonatkozásában, és az alpereseket ezen összeg megfizetésére kötelezte.
- [25] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási jogvita elbírálása iránti közigazgatási per és egyéb közigazgatási bírósági eljárás illetéke 30.000,-Ft. A perben az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték az alperesnek az Itv. 4. § (1) bekezdése és az 5. § (1) bekezdés c) pontjában írt személyes illetékmentessége okából a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [26] Az ítélet elleni fellebbezési lehetőséget a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

2022. április 20.

bíró